

УДК 001:342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2020-1-9-92-97

Куркова Ксенія Миколаївна,
кандидат юридичних наук, старший дослідник
завідувач відділу науково-правових експертиз
та законопроектних робіт
Науково-дослідного інституту публічного права
 e-mail: kurkova_ksenya@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-4259-5511>

НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

З метою визначення юридичної природи поняття та сутності науково-технологічного розвитку проаналізовано категорії «наука», «технологія», «наукова діяльність», «науково-технічна діяльність», «інноваційна діяльність», «трансфер технологій». Акцентується увага, що поняття «науково-технологічний розвиток» та «інноваційний розвиток» мають комплементарну природу. Науково-технологічний розвиток – це комплексний механізм, який складається із сукупності взаємопов'язаних елементів, тісно пов'язаних між собою причинно-наслідковими зв'язками і якщо виключити хоча б один елемент, не буде працювати весь складний механізм. Запропоновано новий термін «науково-технологічна діяльність», зміст якого охоплював би всі складові елементи науково-технологічного розвитку, зокрема: наукову, науково-технічну, інноваційну діяльність, а також трансфер технологій (як похідний від окреслених видів діяльності елемент). Зроблено висновок, що науково-технологічний розвиток як об'єкт адміністративно-правового забезпечення, з однієї сторони – це поступальний та безперервний процес якісних перетворень усіх сфер суспільного життя шляхом використання та застосування теоретичних та практичних знань з метою вирішення конкретних соціально-економічних та екологічних завдань та забезпечення сталого розвитку суспільства в цілому; а з іншої сторони – об'єктом адміністративно-правового забезпечення науково-технологічного розвитку є суспільні відносини щодо яких здійснюється забезпечувальний вплив з боку держави в особі уповноважених органів влади, що виникають, змінюються та припиняються у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу технологій та інтелектуальної власності.

Ключові слова: наука, технологія, наукова діяльність, науково-технічна діяльність, інноваційна діяльність, інтелектуальна власність, трансфер технологій, адміністративно-правове забезпечення

Kurkova K. SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT

In order to determine the legal nature of the concept and essence of scientific and technological development, the categories «science», «technology», «scientific activity», «scientific and technical activity», «innovation activity», «technology transfer» are analyzed. Emphasis is placed on the fact that the concepts of «scientific and technological development» and «innovative development» have a complementary nature. Scientific and technological development is a complex mechanism that consists of a set of interconnected elements, closely interconnected by causation, and if you exclude at least one element, the whole complex mechanism will not work. A new term «scientific and technological activity» is proposed, the content of which would cover all components of scientific and technological development, in particular: scientific, scientific and technical, innovative activities, as well as technology transfer (as an element derived from the outlined activities). It is concluded that scientific and technological development as an object of administrative and legal support, on the one hand – is a progressive and continuous process of qualitative transformation of all spheres of public life through the use and application of theoretical and practical knowledge to solve specific socio-economic and environmental problems and ensuring the sustainable development of society as a whole; and on the other hand – the object of administrative and legal support of scientific and technological development are public relations in respect of which the state exerts a protective influence in the face of authorized authorities, arising, changing and ceasing in the fields of scientific, scientific and technical and innovative activities, technology transfer and intellectual property.

Key words: science, technology, scientific activity, scientific and technical activity, innovative activity, intellectual property, technology transfer, administrative and legal support.

Постановка проблеми. У 2015 році Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй здійснила історичний та далекоглядний крок, прийнявши «Порядок денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 року». Вперше роль науки, технологій та інновацій як найважливішого рушійного фактора сталого розвитку була беззастережно визнана на такому високому рівні. Визначено, що сталість залежить від здатності держав зробити науку основою національних стратегій розвитку, мобілізації можливостей і інвестицій для боротьби з викликами, в тому числі і до цієї пори невідомими [1, с. 22].

Відповідно до Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України [2] науково-технологічний та інноваційний розвиток є невід'ємною складовою частиною задоволення широкого комплексу національних інтересів держави, реальну незалежність і безпеку мають лише країни, здатні забезпечувати оволодіння новими знаннями та ефективне їх використання; збереження та підвищення якості науково-технологічного потенціалу є пріоритетним національним інтересом України. Ч. 3 ст. 54 Конституції визначає, що держава сприяє розвитку науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим

співтовариством [3]. Тобто ефективність науково-технологічного розвитку безпосередньо залежить від тих умов, які будуть створені для такого розвитку, отже, в першу чергу, від належного та ефективного його адміністративно-правового забезпечення.

Разом з тим, слід відмітити, що в Україні відсутній системний підхід та цілісна система понять про науково-технологічний розвиток і як об'єкт державної політики, тобто як складової практичної діяльності держави, і як об'єкт адміністративно-правового забезпечення, як теоретичної конструкції науки адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремим адміністративно-правовим аспектам науково-технічного розвитку України присвячені наукові праці багатьох вчених-адміністративістів: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, Г.О. Андрощука, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, В.К. Колпакова, В.І. Курила, О.В. Кузьменко та інших. Окремо варто виділити наукові праці: С.О. Мосьондза щодо адміністративно-правових засад державної політики у сфері науки в Україні, В.М. Савіщенко щодо адміністративно-правового забезпечення освіти та науки в Україні, О.О. Свідерського стосовно адміністративно-правового статусу суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, Д.В. Смерницького щодо адміністративно-правового регулювання науково-технічної діяльності в Україні, Н.П. Христинченко стосовно організаційного та правового забезпечення розвитку наукової діяльності в Україні. Разом з тим в науці адміністративного права відсутні монографічні дослідження щодо комплексного аналізу адміністративно-правового забезпечення саме науково-технологічного розвитку, що і зумовлює актуальність, теоретичну та практичну значимість обраної теми наукової статті.

Мета статті – з'ясувати юридичну природу науково-технологічного розвитку як об'єкта адміністративно-правового забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для належного визначення науково-технологічного розвитку як об'єкта адміністративно-правового забезпечення в першу чергу потрібно дослідити змістовне наповнення термінологічних категорій «наука» і «технологія», які є складовими елементами та похідними терміну «науково-технологічний розвиток».

Історія людства свідчить, що на всіх її етапах розвитку наука, як сукупність різноманітних знань, сприяла розвитку цивілізації, створенню умов для реалізації добробуту суспільства [4, с. 60]. Великий енциклопедичний словник визначає науку як сферу людської діяльності, функція якої – вироблення і теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність; одна з форм суспільної свідомості; включає як діяльність по отриманню нового знання, так і її результат – суму знань, що лежать в основі наукової картини світу; позначення окремих галузей наукового знання [5, с. 531]. Енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона визначає науку в широкому сенсі як сукупність будь-яких відомостей, підданих певній розумовій перевірці або звіту та наведених у відомий систематичний порядок, починаючи від теології, метафізики, чистої математики і закінчуючи геральдикой, нумізматикою [6, 246]. У відповідності до тлумачного словника С. І. Ожегова наука – це система знань про закономірності розвитку природи, суспільства і мислення, а також окрема галузь таких знань [7, с. 453].

В юридичній літературі наука привертає увагу вчених у різних аспектах, у тому числі і як об'єкт правового регулювання, на що, в основному, звертають увагу вчені-адміністративісти. Так, наприклад, російський адміністративіст В. О. Рассудовський під сферою науки розуміє наукову діяльність, до якої він відносить як суто дослідницьку діяльність, так і всі види діяльності, що сприяють розвитку та використанню наукових досліджень (тобто наукову інформацію, наукову видавничу діяльність, бібліотечну справу, музеї, архіви тощо) [8, с. 7-8; 9, с. 36-37]. Відомий український вчений-адміністративіст С. Г. Стеценко дає визначення науки як сфери людської діяльності, спрямованої на отримання та використання нових знань, яка реалізується шляхом виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень [10, с. 426]. С. О. Мосьондз відзначає, що наука, як система, є складною, багатомірною та її можна номінувати як соціально значущу сферу людської діяльності, функцією якої є безперервний процес пошуку істини, у ході якого людство здобуває нові знання та інтегрує їх у життя [9, с. 48].

Модельний закон про статус вченого і наукового працівника [11] визначає науку як сферу людської діяльності, функціями якої є вивчення об'єктивних законів матеріального світу, теоретичне обґрунтування і систематизація отриманих знань з метою їх раціонального використання.

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року [12] визначає науку як джерело економічного зростання і невід'ємну складову національної культури та освіти, але не містить її визначення.

Зважаючи на численну кількість теоретичних підходів щодо визначення поняття «науки», варто відмітити, що наука – це багатомірне поняття, однозначне визначення якого надати просто неможливо і у зв'язку із складністю її філософської природи, і швидкістю змін суспільних процесів; одночасно її можна розглядати і як сферу цілеспрямованої людської діяльності, і як певну систему знань про об'єктивну дійсність. У межах нашого дослідження під «наукою» ми пропонуємо розуміти особливу сферу цілеспрямованої пізнавальної людської діяльності, об'єктивовану в сукупність системно впорядкованих і обґрунтованих знань про об'єктивну дійсність, що характеризується безперервним еволюційним розвитком, виступає детермінантою та джерелом соціально-економічного зростання та добробуту, невід'ємною складовою соціального і культурного розвитку цивілізації.

Варто також відзначити, що в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» використовуються поняття наукової діяльності, під якою розуміється інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження та науково-технічної діяльності як наукової діяльності, спрямованої на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки.

З наведеного можемо зробити висновок, що поняття «наука» є набагато ширшим, ніж «наукова діяльність» та «науково-технічна діяльність», які по суті є складовими елементами як науки, так і науково-технологічного розвитку в цілому. Разом з тим саме застосування категорій «наукова діяльність» та «науково-технічна діяльність» дають можливість більш конкретно визначити зміст тих суспільних відносин, які є об'єктом адміністративно-правового забезпечення науково-технологічного розвитку.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [13] технологія – це результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг; об'єкт виконання – наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау, в яких відображено перелік, строки, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Продовжуючи аналіз нормативно-правових актів варто відмітити, що відповідно до чинного законодавства технологія може бути реалізована і як інноваційний продукт (інновація). Так, ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» [14] передбачено, що інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. У ч. 1 ст. 14 визначено, що інноваційний продукт є результатом виконання інноваційного проекту і науково-дослідною і (або) дослідно-конструкторською розробкою нової технології (в тому числі – інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка чи дослідної партії і відповідає вимогам встановленим Законом. Отже технологія за дотримання відповідних вимог, встановлених Законом, може бути визнана інновацією і, відповідно, частиною інноваційної діяльності.

Д.І. Погрібний відзначає, що дії, які здійснюються з технологією, мають назву «трансфер». На думку Д. Гібсона, «трансфер» – це рух технологій із використанням будь-яких інформаційних каналів від одного індивідуального або колективного носія до іншого [15, с. 20]. Міжнародна організація в галузі трансферу технологій Конференція ООН з торгівлі й розвитку (UNCTAD) [16, с. 11] визначає поняття «передача (трансфер) технологій» як передачу систематизованих знань для випуску відповідної продукції, застосування відповідного процесу чи надання відповідних послуг. У свою чергу, за визначенням Ради з наукових та промислових досліджень (CSIR) трансфер технології являє собою процес, при якому інтелектуальна власність перетворюється на фізичний продукт чи процес, який генерує комерційну вигоду або може бути використаний на благо суспільства [17; 18, с. 35-36].

Ю. В. Соловійова звертає увагу, що трансферт (от фр. «transfert») або трансфер (от лат. «transferre») технологій є основною формою просування інновацій [19, с. 25]. Відповідно до «Керівництва Фраскаті» трансфер технологій – це передача науково-технічних знань і досвіду для надання науково-технічних послуг, застосування технологічних процесів, випуску продукції [19, с. 26].

Трансфер технологій включає цілий перелік елементів, пов'язаних з різними видами інноваційної діяльності. Це може бути передача патентів на винаходи, патентне ліцензування, передача технологічної документації, торгівля безпатентними винаходами, передача ноу-хау, інформаційний обмін при особистому спілкуванні (семінари, конференції, виставки, симпозиуми тощо), передача технологічних відомостей, супутніх придбанням або оренді (лізингу) технологічного обладнання і машин, наукові дослідження і розробки при обміні науковцями та експертами, організація спільного виробництва або підприємства та ін. [19, с. 26].

Отже, трансфер технологій є важливою складовою науково-технологічного розвитку. Наразі визначення трансферу технологій в національному законодавстві є набагато вужчим та визначається як передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким устанавлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових (ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій») [13].

Продовжуючи аналіз складових елементів науково-технологічного розвитку як об'єкта адміністративно-правового забезпечення, варто більш детально зупинитися на теоретико-правовому розумінні інноваційної діяльності. Родоначальник теорії інновацій Й. Шумпетер у книзі «Ділові цикли» (1939 р.) визначив інновацію як нову комбінацію чинників виробництва, за допомогою якої долається існуючий стан справ [20, с. 95].

У сучасній науковій літературі інновації у сфері підприємництва – це продукти науково-технічної та іншої творчої діяльності, які мають характеристики новизни і можливості комерціалізації з метою отримання підприємницького доходу. А інноваційна діяльність у сфері підприємництва – це діяльність з розробки, впровадження, виробництва і комерційної реалізації інновацій, а також товарів і послуг, вироблених з їх використанням [21, с. 580; 22, с. 117; 23, с. 88].

Ю. В. Соловійова, аналізуючи різні визначення терміна «інновації», відмічає, що можна виділити два основні підходи, коли інновація розглядається: 1) як результат творчого процесу; 2) як процес впровадження нововведень. Обидва ці підходи (а також їх поєднання) мають своїх прихильників і супротивників. В якості компромісного варіанту використовується міжнародний стандарт, прийнятий на основі двох робіт: «Керівництва Фраскати» і «Керівництва Осло» [19, с. 9]. Відповідно до цих міжнародних стандартів під інновацією (нововведенням) розуміється впровадження будь-якого нового або значно поліпшеного продукту (товару або послуги) або процесу, нового методу маркетингу або нового організаційного методу в діловій практиці, організації робочих місць або зовнішніх зв'язках. При цьому наголошується, що «інноваційною діяльністю є всі наукові, технологічні, організаційні, фінансові та комерційні дії, які реально призводять до застосування інновацій або задумані з цією метою. Інноваційна діяльність включає також дослідження і розробки, не пов'язані безпосередньо з підготовкою будь-якої конкретної інновації» [19, с. 10-11].

Закон України «Про інноваційну діяльність» [14] визначає інноваційну діяльність як діяльність, спрямовану на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок та таку, що зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. Ми погоджуємось із думкою В. В. Костенко, що, беручи до уваги визначення Закону України «Про інноваційну діяльність», до інновації слід відносити уже введений в обіг продукт, процес і т.д. З цього випливає, що під це визначення не підпадають продукти, процеси, методи, які знаходяться на стадіях досліджень, розробок, а отже правове регулювання у сфері інноваційної діяльності не поширюється на діяльність з виконання і обслуговування науково-дослідних, проектних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт, спрямованих на створення нової або удосконаленої продукції (роботи, послуги), нового або вдосконаленого технологічного процесу, що є неприпустимим [23, с. 86]. Тобто, виходячи із визначення, наданого у вітчизняному Законі, інноваційна діяльність, по суті, направлена тільки на впровадження та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок (фактично йде мова про завершальний етап реалізації результатів науково-технологічного розвитку). Навіть якщо розглядати інноваційну діяльність як окремий процес, вона все одно буде складатися з таких стадій – як наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки, впровадження у виробництво і лише потім комерціалізацію результатів. Термінологія вищевказаного Закону не дозволяє поширювати правове регулювання в інноваційній сфері на стадії, які мають передувати впровадженню та комерціалізації результатів науково-технологічного розвитку. Тобто визначення інноваційної діяльності у вітчизняному Законі призводить до розмежування правового регулювання наукової та науково-технічної діяльності від інноваційної і, відповідно, до неефективного формування та реалізації державної політики у сфері науково-технологічного розвитку України.

Висновки. Проведений аналіз нормативних актів та наукових джерел дає підстави зробити висновки, що науково-технологічний розвиток – це комплексний механізм, який складається із сукупності взаємопов'язаних елементів, тісно пов'язаних між собою причинно-наслідковими зв'язками і якщо виключити хоча б один елемент, не буде працювати весь складний механізм. При дослідженні його філософсько-правової природи ми маємо розуміти, що поняття «науково-технологічний розвиток» та «інноваційний розвиток» мають комплементарну природу. Адже інновації є результатом науково-технологічного розвитку, а інноваційна діяльність, відповідно, призводить до створення нових технологій. Саме тому, якщо ми говоримо про науково-технологічний розвиток як складову частину сталого розвитку суспільства, не можна розривати ланцюг: розробка-створення-використання/впровадження-поширення-комерціалізація результатів науково-технологічного розвитку. У зв'язку із чим пропонуємо новий термін «науково-технологічна діяльність», зміст якого охоплював би всі складові елементи науково-технологічного розвитку, зокрема: наукову, науково-технічну, інноваційну діяльність, а також трансфер технологій (як похідний від окреслених видів діяльності елемент).

Отже, під науково-технологічною діяльністю пропонуємо розуміти інтелектуальну творчу діяльність, спрямовану на одержання нових знань, пошук шляхів їх застосування, використання (впровадження), поширення (трансфер) і комерціалізацію результатів такої діяльності, в тому числі об'єктів інтелектуальної власності, для розв'язання економічних, соціальних, екологічних проблем, основними видами якої є наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність.

Науково-технологічний розвиток як об'єкт адміністративно-правового забезпечення, з одного боку, це – поступальний та безперервний процес якісних перетворень усіх сфер суспільного життя шляхом використання та застосування теоретичних та практичних знань з метою вирішення конкретних соціально-економічних та екологічних завдань та забезпечення сталого розвитку суспільства в цілому; а з іншої сторони – об'єктом адміністративно-правового забезпечення науково-технологічного розвитку є суспільні відносини щодо яких здійснюється забезпечувальний вплив з боку держави в особі уповноважених органів влади, що виникають, змінюються та припиняються у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу технологій та інтелектуальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Доклад ЮНЕСКО по науке: на пути к 2030 году. Резюме. 2015. Издательство ЮНЕСКО. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235407_rus
2. Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України: схвалено Постановою Верховної Ради України від 13 липня 1999 року № 916-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 37. ст. 336.
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст. 141.
4. Куркова К. М. Наукове пізнання: історичні передумови виникнення окремих проблемних питань сучасного адміністративного права. *Наукові записки: Серія «Право»*. 2019. Вип. 6. С. 59–64.
5. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. А. М. Прохоров. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Большая Рос. энцикл.; СПб.: Норинт, 2001, 2004. 1456 с.
6. Брокгауз Ф.А., Ефрон И.А. Энциклопедический словарь. в 86 т. / Ред: И.Е. Андреевский, К.К. Арсеньев, Ф.Ф. Петрушевский. М.: ТЕРРА, 1992. Т.40. 486 с.
7. Ожегов С.И. Словарь русского языка / Под ред. чл.-корр. АН СССР Н.Ю. Шведовой. 18 изд., стер. М.: Русский язык, 1987. 797 с.
8. Рассудовский В.А. Государственная организация науки в СССР (правовые вопросы). М.: Юридическая литература, 1971. 248 с.
9. Мосьондз С.О. Адміністративно-правові засади державної політики у сфері науки в Україні: дис. ... доктора юридичних наук: 12.00.07. Київ, 2012. 452 с.
10. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2007. 624 с.
11. Модельный закон о статусе ученого и научного работника: Принят на тридцать первом пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ. Постановление № 31-14 от 25 ноября 2008 года. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_k78#Text
12. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 3. ст. 25.
13. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14 вересня 2006 року № 143-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 45. ст. 434.
14. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 року № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. ст. 266.
15. Гибсон Д. Трансфер технологий между субъектами рынка. Трансфер технологии и эффективная реализация инноваций / сост. и общ. ред. Н. М. Фонштейн. М.: АНХ, 1999. С. 19–37.
16. Скородумов А. И. Институциональные основы международного трансфера технологий: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.01. Москва, 2005. 189 с.
17. The Council for Scientific and Industrial Research. URL: <https://www.csir.co.za/>
18. Погрібний Д. І. Господарсько-правове регулювання відносин у сфері трансферу технологій. *Право та інновації*. 2013. № 4. С. 27-41.
19. Соловьёва Ю. В. Механизм трансферта технологий в инновационной экономике: монография. Москва: РУДН, 2016. 164 с.
20. Schumpeter. I. A. Konjunkturzyklen. Bd. 1. Gottingen. 1961. 760 p.
21. Зинченко С.А., Колесник Г.И. Предпринимательское (хозяйственное) право. М., 2011. 688 с.
22. Игнатова Т.В. Формы государственного регулирования инновационной деятельности в сфере предпринимательства. *Государственное и муниципальное управление: ученые записки СКАГС*. 2007. № 1. С. 116-129.
23. Костенко В.В. Понятие «инновации», «инновационная деятельность» в российском законодательстве. *Северо-Кавказский юридический вестник*. 2012. № 1. С. 85-89.

REFERENCES:

1. *UNESCO Science Report: towards 2030*. (2015). UNESCO Publishing. Retrieved from: [https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235407rus\[in Russian\]](https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235407rus[in Russian]).
2. Concept of scientific-technological and innovative development of Ukraine: approved by the Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine (1999, July 13). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* № 37 dated 1999, p. 336 [in Ukrainian].
3. Constitution of Ukraine: adopted at the fifth session of the Verkhovna Rada of Ukraine (1996, June 28). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* № 30 dated 1996, p. 141 [in Ukrainian].
4. Kurkova, K. (2019). Scientific knowledge: historical preconditions for the emergence of certain problematic issues of modern administrative law. *Scientific Notes. Series: Law*, 6. 59-64 [in Ukrainian].
5. *Large encyclopedic dictionary* (2001, 2004). A. Prokhorov (Ed.), M.: Norynt [in Russian].
6. Brokhauz, F. & Efron Y. (1992). *Encyclopedic dictionary*. M.: TERRA [in Russian].
7. Ozhegov, S. (1987). *Dictionary of the Russian language*. M.: Russian language [in Russian].
8. Rassudovskiy, V. (1971). *State organization of science in the USSR (legal issues)*. M.: Legal literature [in Russian].

9. Mosondz, S. (2012). *Administrative and legal principles of state policy in the field of science in Ukraine*. Kyiv [in Ukrainian].
10. Stetsenko, S. (2007). *Administrative law of Ukraine*. K.: Attica [in Ukrainian].
11. *Model Law on the Status of Scientist and Researcher* (2008, November 25). Adopted at the thirty-first plenary session of the Interparliamentary Assembly of the CIS member states. Resolution № 31-14, dated 25.11.2008. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_k78#Text [in Russian].
12. Law of Ukraine on the scientific and scientific-technical activity № 848-VIII (2015, November 26). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* № 3 dated 2016, p. 25 [in Ukrainian].
13. Law of Ukraine on the state regulation of activities in the field of technology transfer № 143-V (2006, September 14). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* № 45 dated 2006, p. 434 [in Ukrainian].
14. Law of Ukraine on the innovation activity № 40-IV (2002, July 4). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* № 36 dated 2002, p. 266 [in Ukrainian].
15. Gibson, D. (1999). *Technology transfer between market participants*. Technology transfer and effective implementation of innovations. N. Fonshtein (Ed.), M.: ANKh [in Russian].
16. Skorodumov, A. (2005). *Institutional bases of international technology transfer*. M. [in Russian].
17. *The Council for Scientific and Industrial Research*. Retrieved from: <https://www.csir.co.za/> [in English].
18. Pohribnyi, D. (2013). Economic and legal regulation of relations in the field of technology transfer. *Law and innovation*, 4, 27–41 [in Ukrainian].
19. Solovëva, Yu. (2016). *The mechanism of technology transfer in the innovative economy*. M.: RUDN [in Russian].
20. Schumpeter, I. (1961). *Konjunkturzyklen*. Gottingen. [in German].
21. Zynchenko, S. & Kolesnyk, H. (2011). *Commercial law*. Moscow [in Russian].
22. Ignatova, T. (2007). Forms of state regulation of innovation in the field of entrepreneurship. *State and Municipal Administration: Scientific Notes of SKAGS*, 1, 116-129 [in Russian].
23. Kostenko, V. (2012). The concept of «innovation», «innovative activity» in Russian legislation. *North Caucasian legal bulletin*, 1, 85-89 [in Russian].

Стаття надійшла до редакції: 5.06.2020

УДК 342.924:347.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2020-1-9-97-102

Окопник Олена Миколаївна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
e-mail: olenaokopnik@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0598-0557>

Кобзаренко Максим Олексійович,
аспірант кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
e-mail: maksko@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7514-8785>

МОНІТОРИНГ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОТРИМАННЯ ВІДОМОСТЕЙ, ЩО Є ПІДСТАВОЮ ПРЕДСТАВНИЦТВА ПРОКУРОРОМ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ В СУДІ

Діяльність органів прокуратури України ґрунтується на засадах законності. Інструментарій, якій використовує в своїй роботі прокурор повинен бути нормативно визначений та законодавчо закріплений. Незабезпечення вказаних умов може призвести до неоднакових трактувань дій прокурорів як правниками загалом, так і безпосередньо судами при ухваленні рішень. З судової практики і відомчих нормативних актів вбачається, що прокурори використовують в роботі такий інструмент як «моніторинг судових рішень», визначення поняття якого законодавчо не закріплено. Відтак, у статті проаналізовано проблематику використання прокурорами такого інструменту, як моніторинг судових рішень. Зокрема,